

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 50/2026-51

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Jurajom Schmidtom, advokátom, Rázusova 1, Košice, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/35/2024 z 26. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/35/2024 z 26. júna 2025 **bolo porušené** bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/35/2024 z 26. júna 2025 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a tieto zaplatiť jeho advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom najvyššieho súdu o zamietnutí jeho dovolania v civilnom spore.

II.

2. Rozsudkom okresného súdu po jeho potvrdení rozsudkom krajského súdu bolo žalovanému sťažovateľovi uložené zaplatiť žalobcovi 36 079 eur. Nebolo sporné, že žalobca a sťažovateľ, každý v polovici, nadobudli do spoluvlastníctva obchodné centrum, ktoré uspôsobili tak, aby jeho časti prenajímali. Tak aj na prevádzkovanie diskotéky prenajali časť, ktorú však nájomcovia zanechali v roku 2010, a potom v nej sťažovateľ bez dohody so žalobcom prevádzkoval diskotéku. Tým podľa okresného súdu žalobcu v rokoch 2016 až 2018 vylúčil z užívania tejto časti a za to mu je povinný zaplatiť náhradu podľa § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), podľa ktorého podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

3. Okresný súd považoval za nedôvodnú námietku sťažovateľa o tom, že časť stavby užíval len v piatky a soboty, keďže je prirodzené, že len vtedy mohol prevádzkovať diskotéku a už to vylúčilo žalobcu z užívania. K námietke sťažovateľa o tom, že stavbu neužíval nad rámec svojho podielu, keďže ním užívaná časť nie je ani zďaleka polovicou celkovej plochy stavby, okresný súd uviedol, že predmetom konania bol nárok žalobcu spočívajúci v jeho vylúčení z užívania „*nebytového priestoru*“, ktorý bol skôr predmetom nájmu. Podľa okresného súdu podstatné je to, že pre konanie sťažovateľa žalobca nemohol užívať tento priestor. K námietke o tom, že žalobca mohol užívať iné časti stavby, okresný súd uviedol, že spoluvlastnícky podiel je ideálny a spoluvlastníkovi patrí náhrada za užívanie spoločnej veci druhým spoluvlastníkom bez jeho súhlasu. Podľa okresného súdu predmetom nie je ani to, ako sa užíva celá stavba, keďže predmetom konania bola peňažná náhrada iba za nebytový priestor, ktorý je predmetom právnych vzťahov.

4. Výšku nároku žalobca odôvodnil odkazom na nájomné dojednané s nájomcom v skoršej zmluve. Po pojednávaní v júni 2021, ktoré bolo odročené na december 2021, predložil znalecký posudok z novembra 2021 o nájomnom časti stavby. Advokát sťažovateľa 6. decembra 2021 pre práceneschopnosť sťažovateľa žiadal odročiť pojednávania nariadené na 10. december 2021 s tým, že sťažovateľ sa vyjadrí do 20. decembra 2021. Na pojednávaní 10. decembra 2021 advokát sťažovateľa predložil potvrdenie znalca, že sťažovateľ si 11. novembra 2021 objednal posudok na určenie nájomného, no tento nebol schopný vypracovať, lebo 13. novembra 2021 ochorel. Z toho dôvodu advokát sťažovateľa žiadal odročiť pojednávanie 10. decembra 2021 tak, aby mohol predložiť už objednaný posudok a aby boli vykonané ďalšie dôkazy. Tomu okresný súd nevyhovel, čo odôvodnil už vykonaným dokazovaním a tým, že aj pojednávanie v júni 2021 žiadal odročiť na predloženie ďalších dôkazov.

5. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa rozsudok okresného súdu potvrdil. Doplnil, že sťažovateľ nepreukázal tvrdenia, že žalobca mohol užívať diskotéku v iných dňoch. K námietke o nevykonaní výsluchu znalca žalobcu, ktorému sťažovateľ vytýkal, že posudok vyhotovil bez ohliadky priestorov, uviedol, že sťažovateľ túto námietku nespojil s vytknutím konkrétnych nedostatkov posudku. K nevykonaniu posudku sťažovateľa dodal, že jeho závery boli bezpredmetné, pretože sa ním určilo nájomné k priestoru o inej výmere. Ako nedôvodnú krajský súd vyhodnotil námietku sťažovateľa o neposkytnutí dostatočného času na prípravu pred pojednávaním a dorúčením listín krátko pred jeho konaním, keďže lehota na prípravu bola zachovaná. K námietke

zaujatosti sťažovateľa proti sudkyňi okresného súdu krajský súd uviedol, že to, že s advokátom žalobcu študovala v jednom ročníku na právnickej fakulte, nezakladá dôvod na jej vylúčenie.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd zamietol ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) sťažovateľ založil na tom, že sudkyňa okresného súdu mala byť pre svoj pomer k advokátovi žalobcu vylúčená. Najvyšší súd námietku vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže sťažovateľ ani v dovolaní neuviedol skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť pomer sudkyne k advokátovi žalobcu, a takýmto dôvodom nie je to, že boli spolužiaci.

7. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP sťažovateľ vyvodil z nedostatočného vysporiadania sa s jeho námietkami o nevykonaní ním navrhovaných dôkazov, nezachovaní lehoty na prípravu pojednávania, jeho neodročeniu, neprípustným prenesením dôkazného bremena, prekvapivosti rozhodnutia, neprerušenie konania a absenciou jeho súhlasu s čiastočným späťvzatím žaloby v odvolacom konaní. Vo vzťahu k nevypočutiu navrhnutých svedkov a nevykonaniu posudku sa najvyšší súd stotožnil s krajským súdom. Doplnil, že sťažovateľ mal dost času na predloženie posudku, osobitne, ak okresný súd na jeho návrh odročil pojednávanie v júni 2021 tak, aby mal priestor predložiť posudok. Okrem toho, ak chcel sťažovateľ vypočuť znalca, mal uviesť konkrétne nedostatky jeho posudku.

8. K námietke sťažovateľa o vnútornej rozpornosti a nesprávnosti prenesenia dôkazného bremena najvyšší súd poukázal na nesporné závery dokazovania, z ktorého bolo zrejmé, že žalobca a sťažovateľ spoločne prenajímali časti stavby bez ich právneho rozdelenia na nebytové priestory. Tým sa konkludentne dohodli na užívaní stavby. Podľa najvyššieho súdu možno vylúčiť, že by šlo o prekvapivé závery, keďže k ním dospel už okresný súd. K neprerušenie konania najvyšší súd poukázal na to, že sťažovateľ ani v dovolaní nešpecifikoval, aká otázka riešená v inom konaní mohla ovplyvniť vecnú správnosť rozhodnutia okresného súdu.

9. K tomu, že sťažovateľ nemal zachovanú lehotu na prípravu pojednávania, najvyšší súd uviedol, že pred pojednávaním v decembri 2021 bol sťažovateľovi v novembri 2021 doručený posudok žalobcu, ako aj jeho skoršie podanie, a preto sa s nimi sťažovateľ mohol v dostatočnom predstihu oboznámiť a reagovať na ne. K neodročeniu pojednávania 11. decembra 2021 najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ o odročenie pojednávania požiadal až 6. decembra 2021 napriek tomu, že o práceneschopnosti vedel už 3. decembra 2021. Okrem toho bol sťažovateľ už skôr vypočutý a v konaní bol zastúpený advokátom. Okresný súd advokátovi sťažovateľa včas oznámil, že nie je dôvod vyhovieť žiadosti o odročenie. Najvyšší súd uzavrel, že tieto okolnosti nie sú nesprávnym procesným postupom v miere porušenia práva na spravodlivý proces.

10. Sťažovateľ namietol aj nesprávnosť právneho posúdenia. Prípustnosť dovolania odvodil podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (6Cdo/184/2010 a 3Cdo/218/2017). Položil otázku, či spoluvlastníkovi patrí náhrada za užívanie spoločnej veci spoluvlastníkom, ak rozsah užívania neprevyšuje jeho spoluvlastnícky podiel. Za ešte neriešenú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP považoval to, či je možné pokladať faktické oddelenie časti stavby vhodnej na samostatné užívanie ako nakladanie s oddeliteľnou časťou spoločnej veci napriek tomu, že stavba nie je právne rozdelená. V tejto časti najvyšší súd vyhodnotil dovolanie sťažovateľa ako neprípustné. Uviedol, že rozhodnutím (3Cdo/218/2017) bolo dovolanie odmietnuté bez vyslovenia právneho názoru a v rozhodnutí

(6Cdo/184/2010) bolo vyslovené, že nárok na náhradu nevzniká, ak spoluvlastník neužíva vec nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu. Keďže krajský súd bol rovnakého právneho názoru, k odklonu nedošlo. Okrem toho najvyšší súd uviedol, že sťažovateľom položené otázky napádajú správnosť skutkových zistení nižších súdov, ktoré podľa § 442 CSP nie je oprávnený preskúmať.

III.

11. Podľa sťažovateľa je ústavnou sťažnosťou napadnutý rozsudok svojvoľný a nepreskúmateľný. Namieta nesprávnosť záverov o dohode o užívaní spoločnej stavby, pričom neexistencia právneho rozdelenia stavby na časti vylučuje, aby prevádzkovaním diskotéky (časti stavby) mohol užívať spoločnú stavbu nad svoj spoluvlastnícky podiel. Sťažovateľ nesúhlasí so závermi o vylúčení žalobcu z užívania časti stavby a so závermi o neprípustnosti ním položených právnych otázok. Ďalej opakuje svoju dovoláciu argumentáciu voči rozsudku krajského súdu o neprípustení ním predloženého posudku, nevykonaní výsluchu znalca žalobcu, nezachovaní lehoty na prípravu pojednávania, neodročení pojednávania a neprípustnom prenesení dôkazného bremena.

12. Najvyšší súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že rozhodnutie o nej ponecháva na ústavný súd. Žalobca, v konaní o ústavnej sťažnosti zúčastnená osoba, navrhol ústavnej sťažnosti nevyhovieť, keďže najvyšší súd riadne odôvodnil záver o nedôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a o jeho neprípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Je toho názoru, že sťažovateľ len opakuje dovoláciu argumentáciu, a domáha sa skutkového preskúmania veci. Poukázal na to, že medzi spoluvlastníkmi bola preukázaná dohoda o užívaní a prenajímaní samostatných súborov priestorov v obchodnom centre, sťažovateľ sporný priestor užíval bez jeho súhlasu a navrhované dôkazy o rozsahu užívania alebo o výške nájomného neboli pre rozhodnutie významné. Dodal, že sťažovateľova procesná pasivita sa nemôže považovať za porušenie práva na spravodlivý proces.

IV.

13. Treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Takáto interpretácia je v rozpore so základným právom na súdnu ochranu, ak je svojvoľná alebo formalistická (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod a nesprávne právne posúdenie podľa 432 CSP sú prepojené pojmy. Najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne a má sa pokúsiť dovolaniu porozumieť (III. ÚS 223/2021).

14. Sťažovateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu vo vzťahu k priznaniu náhrady za nadužívanie spoločnej veci, ktorú súdy určili podľa § 137 OZ. Najvyšší súd na túto výhradu sťažovateľa reagoval konštatovaním, že nešlo o prekvapivé rozhodnutie, keďže krajský súd vychádzal z preukázanej dohody spoluvlastníkov o hospodárení so spoločnou vecou prenájmom častí stavby ako samostatných predmetov, čo bolo možné vzťahnúť aj na priestory diskotéky. Nárok z nadužívania však logicky vylučuje existenciu dohody spoluvlastníkov, a preto bolo povinnosťou najvyššieho súdu reagovať na výhradu sťažovateľa vo vzťahu k aplikácii § 137 OZ krajským a okresným súdom ako právneho základu na priznanie náhrady z nadužívania. Všeobecné súdy nedali odpoveď na to, ako napriek zneniu § 137 OZ je možné z tohto ustanovenia abstrahovať

záver o existencii práva na náhradu a prečo sa náhrada z nadužívania v prípade sťažovateľa nemala spravovať občianskoprávnou úpravou o bezdôvodnom obohatení.

15. Najvyšší súd na otázky, či druhému spoluvlastníkovi patrí náhrada za užívanie časti spoločnej veci spoluvlastníkom, ak spoločná nehnuteľnosť nebola právne rozdelená, reagoval tak, že tieto pokladal jednak za skutkové otázky, pričom krajský súd sa pri ich zodpovedaní neodklonil od skoršej judikatúry. Krajský súd vychádzal z právnej úvahy okresného súdu, podľa ktorej základom pre určenie, či dochádza k nadužívaniu spoločnej veci, je užívanie jej jednotlivých miestností, odhliadnuc od toho, že spoločná vec nie je právne rozdelená. Sťažovateľ pritom namietal, že spoločná nehnuteľnosť nebola právne rozdelená, a jeho otázka preto smerovala k tomu, či v prípade, ak spoločná nehnuteľnosť nebola právne rozdelená, môže jeden zo spoluvlastníkov nadužívať spoločnú nehnuteľnosť, ak užíva len jej časť, ktorá je rozsahom užívania menšia ako časť prislúchajúca jeho spoluvlastníckemu podielu. Najvyšší súd sa však s takto jasne vyjadrenou otázkou sťažovateľa nezaoberal, keď neodpovedal na jasne položené právne otázky sťažovateľa, ktoré boli rozhodujúce pre určenie, či vôbec dochádza k nadužívaniu spoločnej veci.

16. Z obsahu dovolania bolo dostatočne zrejmé, že sťažovateľ nenapádal samotné skutkové zistenia o spôsobe užívania spoločnej nehnuteľnosti, ale otváral právnu otázku, aký význam má pre vznik nároku na náhradu za nadužívanie spoločnej veci okolnosť, že spoločná stavba nebola právne rozdelená a že rozsah faktického užívania jednej jej časti nemusí bez ďalšieho znamenať užívanie nad rozsah spoluvlastníckeho podielu. Išlo teda o námietku smerujúcu k právnemu posúdeniu skutkového stavu, a nie o neprípustnú polemiku so skutkovými závermi nižších súdov. Ak sa najvyšší súd s takto formulovanou právnou otázkou vecne nevysporiadal, ale ju bez presvedčivého vysvetlenia podriadil režimu skutkových námietok, zaťažil svoje rozhodnutie takým formalizmom, ktorý nezodpovedá jeho ústavnej povinnosti poskytovať ochranu právam v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.

17. K právnemu základu nároku na náhradu za nadužívanie spoločnej veci nemôže byť postačujúce, ak všeobecné súdy vychádzajú len z abstraktného východiska, že každý výkon spoluvlastníckeho práva jedným spoluvlastníkom vo vzťahu ku konkrétnej časti veci automaticky zakladá nárok druhého spoluvlastníka na peňažnú náhradu. Ústavne konformné odôvodnenie si vyžaduje, aby sa súdy presvedčivo vysporiadali aj s tým, či druhému spoluvlastníkovi bolo v užívaní spoločnej veci reálne bránené, či bol z výkonu svojich oprávnení fakticky vylúčený a aký právny význam má jeho vlastné správanie pri výkone spoluvlastníckych práv. K tomu treba uviesť, že v procese úspešný žalobca ani netvrdil, a preto ani nebolo preukázané, že by mu sťažovateľ bránil v užívaní časti ich stavby. Preto skutkovo treba vychádzať z absencie takejto okolnosti svedčiacej v prospech žalobcu. Práve absencia takejto odpovede tvorila jadro dovolacej argumentácie sťažovateľa a zároveň určovala, či ním otvorená otázka mala byť najvyšším súdom posúdená ako otázka právna. V tomto smere je potrebné poukázať na rozvinutú judikatúru českého najvyššieho súdu (napr. 28Cdo/2529/2024, 28Cdo/725/2008, 28Cdo/283/2020), ktorá vylučuje priznanie bezdôvodného obohatenia v prípade, ak podielovému spoluvlastníkovi nebolo bránené v užívaní spoločnej veci alebo sa voči nadužívaniu spoločnej veci druhým podielovým spoluvlastníkom žiadnym spôsobom nebránil, aj keď o nadužívaní vedel.

18. Najvyšší súd príliš formalistickým výkladom nenaplnil svoju právomoc ústavne súladným spôsobom vyhodnotiť prípustnosť dovolania a vecne sa zaoberať právnymi otázkami,

ktoré sťažovateľ v dovolaní nastolil vo vzťahu k právnemu základu a podmienkam vzniku nároku na náhradu za nadužívanie spoločnej veci. Tým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Preto bolo v tejto časti ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovieť s tým, že namietaný rozsudok najvyššieho súdu sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie. Nebol dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti z dôvodu porušenia ústavných práv vlastníť majetok a ochranu majetku, keďže vo vzťahu k týmto ústavným právam rozsudok najvyššieho súdu neformuloval také právne názory, ktoré by predstavovali zásah do týchto práv. Tieto ústavné práva budú nevyhnutne realizované v ďalšom procese rozhodovania najvyššieho súdu o sťažovateľom nastolených, no doteraz ním na jeho dovolanie nezodpovedaných otázok.

19. Ústavnej sťažnosti nebolo vyhovieť v časti, ktorej sťažovateľ vytýkal porušenie práva na spravodlivý proces nepripustením ním predloženého posudku, nevykonaním výsluchu znalca žalobcu, nezachovaním lehoty na prípravu pojednávania, neodročením pojednávania, neprípustným prenesením dôkazného bremena z dôvodu, že závery najvyššieho súdu k týmto výhradám sťažovateľa nie sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Sťažovateľ nevysvetlil, v čom bol nesprávny právny názor najvyššieho súdu o tom, že nepripustenie znaleckého posudku v spojení s výsluchom znalca a odročením pojednávania bolo spôsobené procesnou pasivitou samotného sťažovateľa, ktorý návrhy na vykonanie týchto dôkazov mohol predniesť kedykoľvek od začatia konania. Z pohľadu zachovania práva na spravodlivé konanie nemôže obstať názor sťažovateľa, ktorý argumentačne zredukoval svoju procesnú aktivitu len na jeden konkrétny okamih, ignorujúc dovtedy existujúci procesný priestor na uplatnenie prostriedkov jeho procesnej obrany alebo útoku.

20. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 371 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) predstavuje 771,68 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu